

Chat vragen & antwoorden online Rondetafelgesprek Groen Gas in de gebouwde omgeving op het platteland 20 januari 2023

Tijdens het online Rondetafelgesprek hebben deelnemers verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt in de chat. Op niet alle opmerkingen en vragen kon tijdens de bijeenkomst gereageerd worden. Deze zijn alsnog door de organisatie (Ruud Paap van het Platform Groen Gas en Johan Russchen van Nieuwborgen.net) van een reactie voorzien. U vindt de vragen en antwoorden en opmerkingen en reacties in dit document.

1. Tot in hoeverre is bv vanuit Platform Groen Gas al aan een lobby / position paper gewerkt om de SDE problematiek op te lossen? Ik kan me herinneren dat vanuit Groen Gas Nederland dat wel werd gedaan.

Antwoord

Vanuit de groen gas sector is al langere tijd kritiek op de SDE omdat het voor groen gas projecten erg lastig is om een SDE subsidie te verwerven. Dat heeft vooral te maken met twee factoren:

1. projecten worden geordend op zo laag mogelijke productiekosten per vermeden ton CO₂;
2. bij groen gas zijn de productiekosten hoog maar de systeemkosten praktisch nul.

Gevolg hiervan is dat bij de SDE categorieën met lage productiekosten (maar soms erg hoge systeemkosten) eerder aan de beurt komen. Hierdoor kwam het regelmatig voor dat tegen de tijd dat een groen gas project subsidie kon aanvragen het budget al op was. Groen Gas Nederland en andere organisaties hameren daar al geruime tijd op. Ongeveer een jaar geleden is besloten om een apart budget in de SDE op te nemen voor groene moleculen. Dit budget is specifiek bedoeld voor groen gas en waterstof, waardoor ze niet meer 'achteraan hoeven te sluiten'. Daarmee is deze hobbel weggenomen.

Dit is dus een goede ontwikkeling, maar lost het probleem van Nieuwborgen.net nog niet op. Daar gaat het erom dat het overstappen van de productie van groene elektriciteit uit een biovergister naar de productie van groen gas uit dezelfde biovergister met behoud van de afgegeven SDE beschikking, volgens RVO niet mogelijk is. Terwijl het niet meer budget kost en het maatschappelijk de beste oplossing is.

2. Het percentage waterstof (48%, vraag 2) is ook wel opvallend. Wellicht beseft men zich niet dat voor de productie van waterstof veel ruimte nodig is. Groene waterstof komt immers uit windenergie en zonne-energie.

Antwoord

Dat is een terechte opmerking en dan hebben we het nog niet eens over de prijs van groene waterstof.

3. Groen gas productie door en voor het buitengebied kan enkel via de aankoop van de bijbehorende GvO's. Daar moet je dus afspraken over maken met de producent. Maar wie gaat dat doen? De lokale Energiecoöperatie?

Antwoord

Het klopt dat zolang de GvO's niet worden afgeboekt op de lokale gebouwde omgeving, het erg lastig wordt om te spreken van lokaal gebruik van groen gas. In het verleden is wel eens gesproken over het matchen van de lokale vraag en het lokale aanbod en vervolgens de GvO's te vernietigen. Los van het feit dat daar dan eigenlijk kapitaalvernietiging optreedt, past zo'n aanpak ook niet in een systeem met een bijmengverplichting. De bewuste wijk zal dan feitelijk 120% groen gas krijgen in 2030 omdat de energieleverancier tegen die tijd ook moet aantonen dat hij 20% groen gas heeft geleverd.

We weten nog niet precies hoe de bijmengverplichting er uit zal komen te zien, maar wel dat de verplichting bij de leverancier zal komen te liggen. De energiecoöperatie is normaal gesproken meestal geen leverancier, maar werkt er vaak wel nauw mee samen. De leverancier neemt af van de producent en maakt afspraken over de GVO's. Gezamenlijk kunnen ze 100% groen gas aanbieden in een bepaalde wijk/dorp. Dezelfde leverancier kan dan in 4 andere wijken/dorpen fossiel aardgas verkopen en nog steeds aan zijn verplichting voldoen (mits die wijken/dorpen evenveel gas gebruiken).

4. Zou u iets kunnen zeggen over de continuïteit voor het produceren van groen gas. Het is afhankelijk van de aanvoer van biomassa, dus er moet wel zekerheid zijn wat betreft de aanvoer vanuit o.m. de landbouw.

Antwoord

Dat is zeker een belangrijk aandachtspunt, op dit moment merken we al dat er spanning zit in de markt en we produceren nu nog maar ruim 200 miljoen Nm³ groen gas en ruim 300 MNm³ biogas. Dat heeft ook te maken met de prijs van groen gas. Als de prijs hoger wordt, komt er ook meer biomassa beschikbaar. Stroom die nu naar het buitenland verdwijnen, blijven dan hier en stroom die nu te duur zijn om in te zetten, zijn dat dan niet meer. Binnen het programma groen gas van onze overheid wordt daarom ook gekeken naar de inzet van nieuwe technologie (vergassing) en naar een uitbreiding van de hoeveelheid biograndstoffen.

5. Niet iedereen heeft de luxe om een paar cent extra te betalen voor gas.

Antwoord

Dat klopt zeker. Op termijn zal een keuze voor gas automatisch groen gas betekenen. Aardgas wordt uitgefaseerd en zodra dat het geval is, zullen bewoners groen gas moeten vergelijken met een aansluiting op een warmtenet of all-electric verwarmen. In zo'n situatie zal groen gas wel eens de goedkoopste oplossing kunnen zijn. Nieuwborgen.net heeft nog wel het streven om groen gas kostenneutraal aan te bieden.

6. Groen gas is beperkt beschikbaar (ook in de toekomst), waardoor het effectief ingezet moet worden. Het kabinet kiest echter voor 'bijmengen'. Zou de politiek niet specifieke locaties moeten aanwijzen?

Antwoord

Beide moet gebeuren. De bijmengverplichting moet ervoor zorgen dat er voldoende vraag ontstaat. Daarmee is het aanbod nog niet vanzelf geregeld. Zoals ook in het panel aan de orde is geweest, zijn er de nodige uitdagingen om de lokale productie van groen gas op te schalen. Een te strikte SDE++ is een probleem, maar ook zijn er te weinig mogelijkheden voor netbeheerders om te investeren in lokale leidingen. Overheden, en dan met name lokale, kunnen daarnaast een rol spelen in het aanwijzen van geschikte locaties en het bijbehorende ruimtelijke inpassingsbeleid.

7. De signalen uit Den Haag zijn dat groen gas juist voor de industrie ingezet moet worden. Hoe buigen we dat om?

Antwoord

Het lijkt het idee in Den Haag, gezien de laatste kamerbrieven, dat groen gas vooral in de gebouwde omgeving ingezet moet worden. De bijmengverplichting voor de gebouwde omgeving moet daarbij helpen. Gezien dit beleid is het extra wrang is dat sommige lokale projecten niet van de grond komen. Voor de industrie wordt veel verwacht van waterstof.

8. Lokale binding met de productie is belangrijk, maar je kunt toch ook vergroenen met groen gas wat ergens anders is geproduceerd?

Antwoord

Jazeker, dankzij het systeem van groen gas certificaten hoeft er geen fysieke koppeling te zijn met de producent, maar kan toch vergroend worden en kunnen lokale bewoners toch groen gas afnemen. Dat maakt ook het balanceren in de tijd een stuk eenvoudiger.

9. Waar komt de mest vandaan? Hoeveel bedrijven en waar bevinden die bedrijven zich? Hoeveel vrachtwagenbewegingen brengt dit dagelijks met zich mee?

Antwoord

De mest komt bij voorkeur van het eigen bedrijf. In sommige gebieden, zoals Oost-Groningen of het Veenkoloniaal gebied, wordt veel mest van elders aangevoerd om voldoende organische stof en nutriënten voor de akkerbouw te hebben. Dan kan het geen kwaad om die mest eerst te vergisten en daarna uit te rijden op het land. Sterker nog, dat komt het bodemleven zelfs ten goede. In [dit artikel](#) vindt u meer informatie over de aanvoer bij de lokale vergister in Nieuwolda.

10. Wij zijn voor lokaal eigendom/productie van duurzame energie, maar voor ons is het wel van belang dat de intensieve veehouderij hier niet door wordt gestimuleerd.

Antwoord

In Nederland gebruiken we op dit moment 5 á 7 procent van alle mest voor de productie van biogas en groen gas. Voor een deel zal dat ook afkomstig zijn van intensieve veehouderij. Er lijkt dus meer dan voldoende mest beschikbaar te zijn, ook al zal er sprake zijn van het krimpen van de veestapel. Met andere woorden de kans is niet erg groot dat door de productie van groen gas de veestapel zal toenemen.

11. Monomestvergisting met dagverse mest op boerderijschaal en gezamenlijk opwerken naar groen gas is ook een nieuwe ontwikkeling die kan gaan bijdragen aan de problemen die er zijn (stikstof/milieu/overlast etc.).

Antwoord

Dat klopt en is onlangs door de Universiteit van Wageningen doorgerekend. Met een combinatie van dagontmesting, vergisting en stikstofstrippen kan de stikstofreductie met maximaal 40% afnemen en de methaanuiststoot met maximaal zo'n 80%.

12. Ook het waterschap kan een bijdrage leveren via de RWZI? Is daar iets bekend over potenties?

Antwoord

In de kamerbrief over het groen gas programma van 2 december vorig jaar staat dat de waterschappen gezamenlijk maximaal 90 miljoen kuub groen gas kunnen maken. Nu maken ze ca. 20 miljoen kuub.

13. Isoleren is inderdaad de no-brainer. Dit kan altijd en is ook nodig, want duurzame energie voor warmte (elektriciteit en duurzame gassen) zal schaars zijn. Gasgebruik in woningen/gebouwen moet daarom gereduceerd worden. Voordeel: daardoor wordt de energierekening op basis van verbruik ook lager.

Antwoord

Uitstekend punt, denk daarbij na isolatie aan de inzet van hybride warmtepompen waarmee het gasverbruik kan halveren (maar het stroomverbruik wel toeneemt).

14. Volgens mij moet het nu kunnen om met meerdere vergisters op 1 leiding te zitten.

Antwoord

Klopt, daarvan zijn al enkele voorbeelden bekend.

15. Als je als energiecoöperatie bent betrokken bij de productie, dan kun je volgens mij ook bepalen waar het groene gas naar toe gaat.

Antwoord

Dat kan als je daarover afspraken maakt met de producent en dat zal dan weer makkelijker gaan als je ook een deel van het risico draagt. Bijvoorbeeld door mee te financieren. Overigens heb je dan wel een energieleverancier nodig om het plaatje compleet te maken.

16. Nee, dat kan nu helaas juist niet door bestaande regelgeving (zie vorige vraag)

Antwoord

Bij Attero in Wijster en Tilburg, Naaber energie en Noord-Deurninge gebeurt het toch al?

17. Ontkoppelen zou onverstandig zijn ook met oog op de continuïteit van de levering.

Antwoord

Dat klopt, een vergister produceert jaarrond ongeveer ieder uur hetzelfde volume, maar de afname fluctueert fors tussen dag en avond en tussen de seizoenen. 100% ontkoppelen zal een hele forse gasopslag met zich meebrengen.

18. Wellicht zouden de RES-regio's ook naar de verdeling van groen gas in de betreffende regio's kunnen kijken? Zo kan lokale productie aan lokaal gebruik gekoppeld kunnen worden.

Antwoord

Het gebruik maken van de RES-structuur ligt voor de hand en zou zo maar eens kunnen gebeuren. In eerste instantie om fysiek ruimte voor projecten te vinden, maar mogelijk kunnen ze ook een rol spelen in de verdeling.

Die puzzel wordt wel wat lastiger te leggen met een generieke bijmengverplichting van 20% in 2030. Veel zal daarom afhangen van hoe de verplichting precies wordt ingevuld.

19. Er is maatschappelijk grote vraag naar groen gas, maar ik zie bij EZK geen beleid om groei van groen gas uit mest mogelijk te maken. Kopt dat? Hoe kunnen we dat veranderen?

Antwoord

We zien dat daar inmiddels bij EZK wel aandacht voor is. De SDE bedragen zijn vorig jaar flink gestegen en met een apart budget voor groene moleculen wordt het ook voor groen gas uit mest een stuk eenvoudiger om subsidie te verwerven. Ook in beide kamerbrieven rondom groen gas noemt de minister iedere keer mest als belangrijke grondstof voor groen gas productie. Probleem is alleen dat er een aantal belemmeringen is die alleen landelijk opgelost kunnen worden (SDE, investeringen in leidingen).

20. En regel in de RES dan niet alleen dat er groen gas gebruikt gaat worden, maar ook waar dat opgewekt gaat worden binnen een gemeente.

Antwoord

Helemaal mee eens en hopelijk wordt dat ook de belangrijkste taak van de RES'sen; ruimte vinden voor groen gas projecten.

21. Er zijn nu voorbeelden van lokale energie coöperaties met eigen productie die de winst ten goede laten komen aan de lokale bevolking en duurzame projecten.

Antwoord

Dat klopt, waarbij dit nu met name coöperaties betreft die projecten voor de opwek van elektriciteit hebben.

22. Is al duidelijk wat de implicaties zijn van de verplichte bijmenging van groen gas in het gasnet?

Antwoord

De bijmengverplichting zal vooral zorgen voor een forse vraagtoename. Daarmee is het aanbod nog niet vanzelf geregeld. Zoals ook in het panel aan de orde is geweest, zijn er de nodige uitdagingen om de lokale productie van groen gas op te schalen. Een te strikte SDE++ is een probleem, maar ook zijn er te weinig mogelijkheden voor netbeheerders om te investeren in lokale leidingen. Overheden, en dan met name lokale, kunnen daarnaast een rol spelen in het aanwijzen van geschikte locaties en het bijbehorende ruimtelijke inpassingsbeleid.

23. Lokaal voor lokaal wordt ook door de markt geblokkeerd door de hogere contractprijzen voor HBe's (Hernieuwbare Brandstof eenheden).

Antwoord

Het klopt dat voor groen gas uit bepaalde grondstoffen (zoals mest) een hoge prijs wordt betaald bij inzet in de transportsector. Dat loopt via die handel in HBe's. Voor een producent kan dat heel aantrekkelijk zijn, maar dan is hij wel gebonden aan een beperkt aantal grondstoffen. Ook is het goed om te beseffen dat de HBe waarde pas ontstaat op het moment dat het groene gas in een voertuig wordt ingezet. Er is hier dus een afhankelijkheid van andere ketenpartijen. Het is wel de verwachting dat op termijn de prijzen voor inzet in transport en in de gebouwde omgeving naar elkaar toe zullen bewegen.

24. Als je zelf produceert, kun je ook zelf bepalen wat je voor de GVO's wilt vragen.

Antwoord

Dat klopt, je zult echter wel meer inkomsten moeten hebben dan uitgaven en als door een toename van de vraag naar grondstoffen de prijzen stijgen, wordt ook jouw project daardoor beïnvloed.